

OKÉNKO

D O F A R N O S T I

V Y D Á V Á F A R N O S T S V . V Á C L A V A V L E T O H R A D Ě

Ročník XXVIII

Únor 2019

číslo 2

Básník vypráví o růži
ve svém srdci

Křik dítěte i skřípot káry dusí
šedý prach,
kdejaká věc je rozbita, kdeco
už stihlo stáří,
jde líchou zmrzlé země oráč
se schýlenou tváří
a vše to kalí obraz tvůj, květ
v srdce hlubinách.

Tak neurvalou rukou na všechno
duch času sáh',
že těžko hovořit; však možná se
mi zítra zdaří
Z vod, vzduchu, země stepat po-
hár, který zlatem září,
A růži vsadit v něj, tvůj obraz
v srdce hlubinách.

W.B.Yeats

Úvodem

Poslední čin Jana Palacha i následný prohraný soudní proces jeho matky hájící syna proti pomluvě komunistického poslance v r. 1969, nám připomíná nezbytnost hájení demokracie. M. Z. - po útocích na novináře, Státní televizi a rozhlas, po zpochybňování našich zpravodajských služeb - bourá důvěryhodnost soudců.

Poprvé římský biskup navštívil Arabský poloostrov. Zúčastnil se mezináboženské konference na témata „Principy mezilidského bratrství“, „Společná odpovědnost za dosažení mezilidského bratrství“ a „Mezilidské bratrství jako výzva a příležitost“.

„Jsme nejšťastnější lidé na zemi, protože jste tady“, přivítal Františka emirátský korunní princ, šejch Zájid al Nahján. František řekl: „Východiskem pro nás všechny je uznání, že Bůh je původcem jediné lidské rodiny. Nelze ctít Stvořitele, aniž bychom opatřovali posvátnost každého člověka a každého lidského života. Každý je v Božích očích stejně cenný.“ Místní televize přenášela v přímém přenosu mši a zdůrazňovala její slavnostní charakter. Téměř všechny deníky ukazují na prvních stránkách Františka a vrchního imáma al-Tajíba z al-Azhar s titulkem: „Budujeme budoucnost společně.“ /v

POZNÁNÍ SRDCEM

My jsme zvyklí podpírat svou katolickou víru argumenty z Bible, z církevní nauky a praxe, nebo zejména z patristiky. Jenže to na dnešního člověka neplatí. On staví jen na zkušenosti svého osobního života, a proto naše poselství o Kristu musí být srozumitelné jeho životním otázkám. „Lidský vztah se stal první křesťanskou kategorií. Horizontalita předchází vertikální“ (Emanuel Falque.) Vždyť sám Bůh přece staví na základu lidské (i když zraněné) přirozenosti. Člověk hledá odpovědi na své otázky, ne na otázky katechismu; hledá odpovědi srozumitelné a osvobozující. Ty ovšem nepadají z nebe. Kazatel musí vědět, že dnešní člověk už dávno nehledá „spásu duše“, ale integritu svého lidství. Řekneme mu např. „človče, ta Eucharistie, to je pokus Kristův dotknout se v touze hloubkově člověka, protože dotýkat se je lidské“. Ovšem dá se to pochopit jen srdcem, citlivým srdcem hledajícího člověka. Jak prosté, jak pravdivé, jak účinné!

Jan Rybář

„Zbabělost by měla být trestná“

JUDr. Dagmar Burešová

D. B. obhajovala matku Jana Palacha proti komunistickému novináři Vilému Novému v r. 1969. Pak obhajovala více než stovku lidí nepohodlných režimu. Po revoluci byla jmenována ministryní spravedlnosti. Mimo jiné zařídila vydání osobních dopisů Milady Horákové do rukou pozůstalých. Navrhla zákon o mimosoudních rehabilitacích a podpořovala velký lustrační zákon, avšak v jiné než konečné verzi, protože neuznávala princip kolektivní viny. Později se snažila společně s poslanci Janem Kalvodou a Miloslavem Výborným, ač neúspěšně, prosadit zveřejnění jmen příslušníků Státní bezpečnosti a funkcionářů KSČ, kteří přímo řídili Státní bezpečnost. Po r. 1990 byla také zvolena starostkou Junáka.

Temno je ourodné, neodpírej mu díků.
Co v sebe zavřeno, zas vzejde, zahradníku!

Když rány hněvivé v citlivou kůru tnou,
vnucují dřeni tvé tu normu ukrutnou,
že přísní andělé svůj souhlas odeprou,
váháš-li z trýzně jen svit krásna vykřísnouti.

Josef Palivec

BLAHOŠLAVENÍ ČISTÉHO SRDCE

Kázání faráře Jakuba S. Trojana při pohřbu Jana Palacha, 25. ledna 1969.

Čtení: Ř 8, 35-39 Kázání: „Většího milování nad to žádný nemá, než aby život svůj položil za přátele své.“ (J 15, 13) „Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.“ (Mt 5, 8)

Vážená sestro, milý bratře, vážení hosté, jsme tu shromážděni na závěr pietního aktu nad otevřeným hrobem, do něhož za několik okamžiků uložíme tělo zemřelého studenta Jana Palacha. Se vzrušením přijala naše veřejnost čin vašeho drahého. Bylo řečeno mnoho slov, která se snažila vyjádřit pohnutí a účast s vámi, kteří nesete nejtěžší břímě. Myslím, že nejsme dosud nikdo z nás schopni porozumět do hlubin a do všech důsledků, co se vlastně stalo a jaký dosah bude mít oběť Jana Palacha pro náš život. Byl mezi námi jako jeden z nás. Mladý student, měl svou práci, své zájmy, své cíle, tak jako každý jiný člověk v jeho věku. A přece měl něco navíc: velikou touhu po spravedlnosti a pravdě. Byl svíráán obavou a mučivým pocitem, aby se v naší zemi právě tyto statky nepotkávaly s lhovostí. Měl starost o důstojný a svobodný život všech lidí. Pochopil ze studia našich dějin a z podivuhodné citlivosti vůči duchovnímu rozměru lidského života, že malé národy jsou vposledu veliké pravdou, za kterou se statečně postaví. Ale pochopil současně, že postavit se za pravdu žádá od člověka náročné svědectví, a někdy i svědectví stvrzené smrtí. A před tímto svědectvím sám neuhnul, vzal je dobrovolně na sebe. Jsme sevěrení mimořádností jeho činu, který nám všem odhaluje dimenze pravdy, které jsme mohli jen stěží tušit. Proto světlo jeho oběti padá na všechnu naši práci,

všechny naše zájmy a postoje. Svítí i do nejskrytějších záhybů našich duší a vystavuje nás nepřeslechnutelné otázce: Co jsme udělali pro vítězství pravdy v tomto národě my? Jak, a zda vůbec vedeme zápas o spravedlnost? Na pozadí jeho činu jsme schopni porozumět, že to, co se otevřelo před naší společností v obrodném procesu před rokem, je víc než politika a ekonomické zájmy. V tomto smyslu je leden 1969 klíčem k pochopení ledna 1968. Jde o hlubokou lidskou otázku: Jací jsme a jací budeme? Jan Palach položil důkaz – byť otřesný –, že jde v lidském životě o víc než o biologické přetrvání a že stejně i život společnosti a vzájemné lidské vztahy musí být založeny hlouběji, než jak to obvykle považujeme za normální a běžné. Ukázal nám, že poslední skutečnosti lidského života, to, na čem jediné záleží a co je bezpodmínečnou a trvalou hodnotou, je služba v lásce, která nehledá svých věcí, ale především zá-

chranu druhých. Smrt Jana Palacha nás volá k životu. Většího milování nad to žádný nemá, než aby život svůj položil za přátele své. (J 15, 13) V tomto cynickém století, v němž nás často děsí druzí, a my opět děsíme je, a v němž se mnohdy lekáme, jak jsme všichni vnitřně malí, on nás přivedl k tomu, abychom se ptali otázkou, která z nás může učinit velké lidi: Co jsem udělal já pro druhé, jaké je mé srdce, za čím jdu, čemu sloužím, co je pro mne nejvyšší životní hodnotou? Po smrti Jana Palacha bude každému o něco těžší zůstat tvář v tvář této výzvě lhovostným, a stane se takřka nemožným vrátit se k dennímu pořádku. Ještě před desíti dny známý jen úzkému kruhu, učinil nás všechny svými přáteli a zavázal nás do smrti tím, že vydal z lásky k nám tělo své k spálení (1 K 13, 3). V jeho činu nás soudí láska. A soud lásky je daleko hlubší než všechno ostatní, čím člověk soudí druhé. Proti hrozbě můžeme postavit hrozbu, proti obvinění se můžeme vymlouvat, bránit. Proti násilí stojí v dějinách až doposud skoro vždy zase násilí. A co postavíme proti bezbranné lásce, která se nezištně dává, abychom žili? V tomto smyslu je oběť Jana Palacha vyvrcholením nenásilné cesty, kterou jsme společně nastoupili v srpnových událos-

tech minulého roku. Jeho oběť má pozitivní význam a předjímá budoucnost, v níž podle prorockého zaslíbení se národy nebudou více učiti boji a národ nepozdvihne proti národu meče (Iz 2, 4). Touto obětí stojí Jan Palach blízko všem velikým postavám našich dějin, které si zamiloval a od nichž se učil. Jan Hus, Jan Amos Komenský, Jeroným Pražský a ti další všude ve světě, Gándhí, Schweitzer, M. L. King, kteří byli ochotni pro pravdu a spravedlnost přinést oběť. Padá na tuto oběť, tak jako na ostatní, něco ze světla vykupitelské smrti Ježíše Krista, který položil svůj život, aby zachránil každého člověka. Čin Jana Palacha nese v sobě i velké poselství naděje. Chtěl vyburcovat naše svědomí, chtěl protestovat proti naší malověrnosti a onomu stavu, který se nebezpečně blíží lhovosti. Ale tím právě je dokladem naděje, že věci a poměry jsou změnitelné. Lidé nemusí zůstat nedůslední, bojácní, lhovostní. Teprve v našich

postojích a rozhodnutích zítra, pozítří budeme odhalovat plný smysl té naděje, která je v jeho činu pro nás uložena. Jeho čin nás nejenom obrací do budoucnosti. Jeho čin nás vzrušil také proto, že stojíme v obdivu nad jeho čistotou a nezištností. Dvacet čtyři hodiny před tím, nežli se Jan Palach rozběhl od sochy sv. Václava, aby vykřikl do světa svou výzvu, slyšel na libižském hřbitově slova Pána Ježíše: Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou. S jistotou zdrženlivostí si připomíná věřící člověk tato slova. Spatřit Boha tvář v tvář patřilo podle víry k mimořádné výsadě a v podstatě je vyhrazeno až konci věků, kdy Bůh bude přítomen svému lidu. Ale chci tato slova opakovat zde. Vše, co nosil Jan ve svém srdci po týdny a snad měsíce, a co dožrálo nakonec v ultimátu čisté lásky, která chce zachránit přátele, nás smí vést k naději, že on bude patřit mezi ty, kteří spatří Boha tvář v tvář. Neboť Bůh láska jest, a kdo v lásce přebývá, v Bohu přebývá a Bůh v něm (J 4, 16). A tak seví bolestí, v zármutku, který je úměrně velký velikosti oběti, skláníme se před ním nyní naposledy, kdy ho vidíme v této rakvi tělesnými očima. Víme, že čas poplyne a paměť bude nebo může vyhasínat. Ale jsem přesvědčen, že jeho čin čisté lásky bude už navždy povzbuzením lidem unaveným, slabým bude výzvou k naději. On bude naším lepším já, zdrojem nové odvahy stát na poznané pravdě a nikdy nepřestat bojovat o takové vztahy mezi lidmi, v nichž by takových obětí nebylo více třeba. Modlitba Bože a Pane náš, ty znáš lidské srdce. Víš, co je na dně našich bytostí v tuto chvíli. Děkujeme Ti za dar života, který jsi před nás postavil i v tomto mladém člověku, synu, bratru, příteli. Jsme zasaženi velikostí jeho touhy i oběti. Ve světle jeho oběti vidíme ostřeji svou slabost, selhání a hříchy. Nauč

nás, Bože, pravé vděčnosti. Děkujeme Ti za ty, kdo stáli zesnulému Janu Palachovi nejbliže, za jeho matku, bratra, všechny, kteří ho od dětství spoluvychovávali; za knihy, velké svědky víry a naděje v našem národě, které formovaly jeho vnitřní duši. Děkujeme za fakultní učitele, přátele ze studií, lékaře, kteří zápasili o jeho život v posledních dnech. Děkujeme Ti pak zejména za všechny, kteří zaslechli výzvu této oběti a rozhodli se změnit svůj život, zápasit ze všech sil o to, abychom žili v pravdě a z pravdy, ve svobodě, lidsky. Požehnávej všem rozhodnutím, která vyrostou pod dojmem této veliké oběti. Buď s lidem této země, buď s těmi, kdo mu vládnou, dej nám všem pravou moudrost, rozvahy a statečnost, abychom obstáli ve dnech zkoušky, jimiž procházíme. K Tobě volali jednotlivci i národy, k Tobě voláme i nyní, Otče náš... Žalm 23

MY VÍME VÍC!

Nový rok - co s tím? řekne si po Silvestru skeptik. Žádný konec, žádný začátek, život jde dál. Odkud a kam? My věřící chápeme svět, lidstvo, události i lidskou zkušenost daleko hlouběji než nevěřící. Víme toho daleko víc. Proto se vracíme k počátkům času, k počátkům lidského vědomí, k počátkům Vyvolení člověka. Věda mluví o čtrnácti miliardách let dosavadní cesty stvoření, cesty pomalé, protože „hmota je těžkopádná, ale poslušná“. Ale Bůh určil, aby Stvoření spolupracovalo, tedy člověk. Má spolupracovat i na svém Oslavení. Nejde to uspěchat. Je to dlouhá cesta od jeskyně až k řecké kultuře a římské civilizaci. Pak někdo pochopí víc a začne se psát Hebrejská bible. Konečně dozraje pár lidí, ochotných k sebedarování. Chvilu, na které se od počátku těší Bůh. Chce dát člověku to nejdražší, co vlastní, a to navždy, naprosto a zdarma. To bude ta chvíle, nejdůležitější ze všech, zásadní okamžik v dějinách lidstva, od kterého se pak bude odvíjet všechno další. „Ať se to stane“, řekne dosud neznámá dívka - a stane se známou navěky. Její jméno, Maria, nedozní nikdy... Žena je v ohnisku nejdůležitějšího okamžiku dějin lidstva a bude ve středu pozornosti navždy. Co rok se bude vzpomínat narození jejího Syna, každou neděli na jeho Zmrtvýchvstání, ale Zvěstování jeho příchodu si budou lidé připomínat denně, ba třikrát denně a za zvuku zvonů. Bůh se vydá do tísňe prostoru a času. Projde všemi fázemi lidského života, i tou nejtěžší.

Nastala nová doba, čas Nové Smlouvy. V té staré, hebrejské, dávali lidé Bohu to, co mají nejdražšího, v té Nové smlouvě naopak Bůh dává lidem to nejdražší, co má, co vlastní, své Slovo. Člověčenství Boha řeší problémy člověka i světa, lépe řečeno mohlo by vyřešit, kdyby se mu člověk otevřel. Ušetřil by si marné hledání nových mesiášů, nových vykupitelů, které dosud končilo hroznými katastrofami národů i přírody. Člověk by nemusel zkoumat horoskopy, věřit a doufat v převtělování a nirvánu, brouzdat v temné bažině ezoteriky a okultizmu. To ho stejně neuklidní a zanechá v nejistotách a tápání.

Stálý dostatek kvasu, soli a světla, dostatek lidí nadšených pro Krista, nám dává naději i v naší vlasti, že v ní nikdy nedozní nám nejdražší jména JEŽÍŠ, MARIA.

Jan Rybář, Adalbert, 1/2019

O ZEMANOVĚ ÚTOKU NA JUSTICI rozhovor Rernaty Kalenské s Josefem Baxou

Josef Baxa (59) byl od r. 2003 do loňského září předsedou Nejvyššího správního soudu, nyní tam dále působí jako soudce. Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, v r. 1984 začínal jako trestní soudce u okresního soudu v Plzni. Tamtéž se v devadesátých letech se podílel na založení Právnické fakulty Západočeské univerzity, kde

vyučuje trestní právo dodnes. Mezi lety 1998 a 2002 byl prvním náměstkem na ministerstvu spravedlnosti, pracoval pro Otakara Motejla, Jaroslava Bureše i Pavla Rychetského.

Pražský hrad a justice – jaká asociace vám naskočí?

Největší emocií je zklamání. Vždycky jsem si myslel, že každému prezidentu republiky musí kondice justice ležet na srdci. On má přece významnou pravomoc vůči justici, jmenuje všechny soudce, jmenuje předsedy vyšších soudů, krajských i těch nejvyšších. O Ústavním soudu nemluvě. Myslel jsem, že si skrze své

personální pravomoci bude uvědomovat, jak důležité je fungování justice pro fungování celého ústavního systému, ale zejména pro každého běžného člověka. Měl jsem za to, že prezident bude dělat všechno to, co by situaci v justici pomohlo zlepšit. Měl jsem několik málo příležitostí se s prezidentem setkat – a on nevybočil ze svého stylu. Jednak kritizoval, jednak poučoval, ale málokdy naslouchal tomu, jak přenastavit fungování soudů tak, aby plnily roli, kvůli které existují. Natožpak aby se zeptal. Překvapilo mě také, jak místy pofidérní informace o justici má. Na jejich základě vytváří a veřejně prezentuje různá klíse o nefunkční justici. To pro mě bylo zklamání.

Řekl byste, že Miloš Zeman nejeví zájem o justici?

On určitě zájem jeví, zejména o konkrétní soudní rozhodnutí. To určitě ano. Když jsem za ním byl loni na jaře, kdy jsem ho požádal o přijetí v souvislosti se svým nástupcem, představoval jsem si, že mu dám jakousi zprávu o tom, v jaké kondici Nejvyšší správní soud je. Ale na to moc nedošlo. Přišel jsem samozřejmě s nějakými doporučeními na obsazení dvou funkcí ve vedení Nejvyššího správního soudu...

Vy jste zrovna nedoporučoval, aby se vaším nástupcem stal Michal Mazanec, vadilo vám, že mu za tři roky vyprší mandát soudce a zase se bude hledat nástupce nový...

Už jsem se k tomu opakovaně vyjadřoval a myslím, že je teď zbytečné to znovu připomínat... Ale prostě ano. Chtěl jsem, aby v čele NSS byli funkcionáři, kteří už mají dost zkušeností, ale před nimiž je aspoň deset let. A taková doporučení jsem panu prezidentovi dal. Samozřejmě chápu, že je zcela suverénně v jeho kompetenci, jestli na moje doporučení dal, nebo nedal a vybral toho, či onoho... Jen jsem si naivně myslel, že mě se svými úvahami dodatečně seznámí. Ale to se nestalo.

Co vám tehdy Miloš Zeman řekl na ar-

gument, že za tři roky se toho pro justici ve funkci předsedy Nejvyššího správního soudu mnoho udělat nedá?

Na to při rozhovoru vůbec nedošlo, protože prezident vlastně nijak nereagoval na argumenty, které jsem použil již v dopisu, jímž jsem ho žádal o přijetí, a které jsem jinak samozřejmě říkal opakovaně i veřejně. Prostě tam nebyly konfrontovány.

K čemu ta schůzka tedy byla? Proč se s vámi vůbec prezident sešel?

To bylo právě to zklamání, protože vzápětí mi začal přednášet seznam mých takzvaných hříchů, to znamená konkrétní rozhodnutí soudu, která se mu nelíbila. Byly to věci z minulosti, věci už rozhodnuté. A já jsem mu samozřejmě oponoval, že jde o nezávislá soudní rozhodnutí, že jako předseda soudu na ně naprosto nemám vliv a že je to tak správně.

Promiňte, prezident republiky vám vyčítal rozhodnutí Nejvyššího správního soudu?

Ano. Bylo to tak. A když jsem oponoval, že soudci jsou nezávislí a tak dále, odbyl to opakovaně tím, že řekl: „Ale vy jste šéf, vy to máte zařídít.“ Poté mi řekl, že si mě dokáže představit jako předsedu Ústavního soudu. A řekl to opakovaně. Ten rozhovor jsme vedli mezi čtyřma očima. Potom začal mluvit o soudním řízení ve věci nejmenování tří vysokoškolských docentů profesory. A bylo mi jasné, že dává dost jasně najevo, jak má být rozhodnuto.

Co jste mu na to řekl?

Řekl jsem mu, že se to hezky poslouchá, ale že tam nejsem kvůli svému osudu nebo své další kariéře, ale že jsem přišel proto, abych s ním hovořil na téma mého nástupce v čele Nejvyššího správního soudu. Takže jsme od toho odešli.

Jen prosím připomeňte kauzu se jmenováním profesorů.

Nejvyšší správní soud měl na stole kasační stížnost prezidenta republiky proti rozhodnutí Městského soudu v Praze. Městský soud v Praze prostě rozhodl způsobem, který se prezidentovi nelíbil, totiž řekl, že prezident musí jako každý jiný správní orgán, který rozhoduje podle zákona, odůvodnit, proč nehodlá jmenovat profesory konkrétní vysokoškolské učitele. Prezident s tím nesouhlasil a podal kasační stížnost. A zároveň podal žádost o odkladný účinek kasační stížnosti, aby nemusel plnit to, co mu Městský soud v Praze uložil. To byl syrový, živý, běžící případ, který měli zrovna shodou okolností na stole soudci senátu, ve kterém působím.

A do toho ještě několikrát zmiňoval možnost, že byste mohl být předsedou Ústavního soudu, ačkoliv jste to v médiích několikrát odmítl.

Nebylo to ve spojení „když..., tak...“ Ale

pochopil jsem. Žádost prezidenta o odkladný účinek kasační stížnosti byla asi týden po mé návštěvě na Hradě naším soudem zamítnuta. Prezidentovi nebylo vyhověno. On pak kasační stížnost vzal zpět. A když jsem se s ním pak setkal během toho léta a podzimu v souvislosti se jmenováním Michala Mazance předsedou soudu a Barbary Pořízkové místopředsdkyní soudu, znovu o tomto případu „za oponou“ hovořil. Namítl jsem, že zpětvzetím stížnosti už pro NSS věc skončila. Přítomný kancléř naznačil, že případ bude pokračovat. A pak znovu řekl, že předsedové soudu musí na soudce neformálně působit, aby věděli, jak mají rozhodovat. Navázal na to, co řekl před kamerami, tedy že nemáme soudit podle toho, co chtějí nějakí aktivisté, ekoteroristé a podobní.

Na vás konkrétně se v minulosti obrátil i dopisem kvůli Plzeňské teplárenské.

To byl dopis, který mi poslal kancléř Mynář...

... jenž tvrdí, že vše, co v této souvislosti dělá, činí s vědomím prezidenta. Z toho dopisu je jasné, že prezident by uvítal rozhodnutí určitého druhu. Zkrátka jsem z dopisu pochopil, jaké rozhodnutí Hrad očekává. Odpověděl jsem podrobným dopisem s tím, že vůbec nemá smysl hovořit o konkrétním případě, protože rozhoduje konkrétní senát. A že jsem přesvědčený, že věc bude posouzena bez zbytečných průtahů, nezávisle, nestranně. Způsobil jsem v odpovědi na to, že případ ukazuje na řadu systémových nedostatků aplikované právní úpravy a vůbec právního řádu, na jeho nekvalitu, nestabilitu, nesrozumitelnost. Nabídl jsem, že bude-li pan prezident příčiny těchto problémů považovat za hodné pro veřejnou diskusi, jsem připraven se na ní podílet. Reakce nebyla samozřejmě žádná.

Jak byste nazval chování hradního kancléře k justici? Je to nestandardní? Je to drzé?

Oni pořád jaksi nepochopili, jaký je rozdíl mezi vládou většiny a vládou práva. Že dělba moci neznamená neustálý boj, v němž se jedna složka snaží zadusit druhou. K čemu jsou tam brzdy a protiváhy a že každý se musí podrobit zákonu. To nepochopili. Prezident se převážně pohybuje v exekutivě. Domnívá se, že když ministr odpovídá za to, co se děje na ministerstvu, a předseda vlády může ministři něco přikázat, je to podobné i v justici.

Ale aby předseda soudu ovlivňoval, jak soud rozhoduje? To prostě nejde. Já si pamatuji na jinou situaci, kdy prezident republiky „uvrhl do klatby“ tehdejší předsdkyní Nejvyššího soudu Ivu Brožovou za to, jak jeden trestní senát jejího soudu rozhodl ve věci poslanců a jejich imunity. Prezident jí tehdy veřejně vytkl, že se od toho rozhodnutí nedistancovala, a řekl, že v ni ztratil důvěru. Do té doby se účastnila nějakých pracovních porad s prezidentem, když prezident vybíral kandidáty na ústavní soudce – a najednou ostentativně řekl: „Já už ji tam nebudu zvat.“

A to je velmi nebezpečné. Když se jako předseda soudu budu distancovat od rozhodnutí soudu nebo ho budu naopak chválit, bude to prostě zásah do jeho činnosti. Už kvůli tomu jsem soudcům NSS zpravidla dopředu neřekl, že rozhodují o věci, která je předmětem hradních intervencí. Díky tomu mohlo být jejich rozhodnutí svobodné a nezávislé. S odstupem času jsem je o tom pak informoval. Ve své funkci jsem zažil tři prezidenty a jejich kancléře, o počtu předsedů vlád a ministrů spravedlnosti nemluví, ale nikdy se mi toto nedělo. Ani za Václava Klause a jeho kancléře Weigla, kteří jistě neměli justici příliš v lásce. Nikdy se nestalo, že by třeba jen naznačili, jaké rozhodnutí by se jim líbilo.

Takže ačkoli se Vratislav Mynář snaží přesvědčit veřejnost, že co dělá, bude dělat i nadále a je to standardní, je to naopak skandální.

Paní redaktorko, prostě i pro prezidenta republiky platí rovnost před zákonem a v řízení před soudem. Kdybychom připustili, že je to jinak, pak by se samozřejmě každý advokát, který podá žalobu, rád sešel se soudcem a řekl: „No, já bych vám rád tlumočil svůj názor a své přání, jak by se mělo rozhodovat.“ Jinak je samozřejmě velmi potěšující, že soudci dokážou těm tlakům odolat. My ovšem na druhou stranu nevíme o všech setkáních, o všech případech...

Řekl bych to takhle. Když někdo dlouho bydlí na Hradě, zapomíná, že už sto let nejsme monarchie, ale republika. A že my nejsme královští soudci, kteří rozhodují jménem krále a podle královny vůle. Od politiků slyšíme, že je třeba vládnout efektivně a že to efektivní vládnutí soudy často komplikují. Proto jsou rozhodnutí v některých zájmových věcech předmětem tak ostré kritiky. Politici nemohou soudy úplně vyřadit. Zbývá jim eliminovat jejich pravomoci, nebo je prostě personálně přímo ovládnout. Aby v důležitých případech „nezlobily“ nebo měly jisté předporozumění pro to, jak rozhodnout.

Snaží se je i znevěrohodnit?

Také. Samozřejmě si vůbec nemyslím, že by soudy nebylo za co kritizovat. Ale když ta kritika jde přímo od hlavy státu vůči konkrétnímu soudci za konkrétní rozhodnutí a je doprovázená pohrůzkou kárného řízení, což byl případ soudce Pavla Zelenky z Vrchního soudu v Praze, je to přece významná věc. Neznám v tomhle směru paralelu.

Když to shrnu, tak říkáte, že Hrad se snaží získat vliv nad justici.

Aspoň nad některými částmi justice. Nemyslím si, že by je zajímalo rozhodování nějakého okresního soudce z pohraničí. Soustředí pozornost na vyšší patra. To, že by politika chtěla do justice zasáhnout, tady bylo, je a bude. To není ani ve světě žádná velká novinka. Musím však říct, že pro justici je trochu smutné vysvědčení, že politici tu a tam spojení mezi soudci nacházejí. Respektive mezi těmi vyššími soudními funkcionáři. Jestliže soudce, který má nějakou kariéru ambicí, ví, že o jeho kariéře bude rozhodovat

tu ministr, tu prezident republiky, tak musí být opravdu hodně imunní, aby se v tomto momentu choval nezávisle.

Nechcete být konkrétní?

Podívejte, já si nemyslím, že by se soudce nemohl sejít s nějakým politikem nebo ústavním činitelem, ale ono je scházení a scházení. Dělbba moci není separace moci. Můžeme se potkávat velmi intenzivně, v praxi se tomu říká „v pracovním pořádku“. A je jedno, jestli se to odehrává na Hradě, na soudu nebo na ministerstvu spravedlnosti. Zkrátka diskutovat o koncepčních otázkách, které se týkají například fungování soudního systému, je zcela v pořádku. Má to být veřejně prezentováno jako výraz ústavního dialogu a příklad společné odpovědnosti všech ústavních činitelů za naplnění ústavy. Ale setkání mezi čtyřma očima k tomu asi nepatří. To vzbuzuje spíš pocit piklení, zařizování nebo vlastního prosazování.

Ale vy jste se sešel se Zemanem také mezi čtyřma očima. To pro vás tedy muselo být dost nekomfortní.

Sešel jsem se s ním mezi čtyřma očima, ale bylo to při pracovní návštěvě Nejvyššího správního soudu podle itineráře, který připravil aparát prezidenta. A při tom jsem zase slyšel ten seznam hříchů.

Podle mých informací se Vratislav Mynář s Martinem Nejedlým snažili zapůsobit na Michala Mazance a ještě před jeho jmenováním ho ovlivnit v otázce, kdo má být místopředsedou NSS. Je to pravda?

No, já jsem u toho nebyl. Údajně to byl málo příjemný, hodinu trvající rozhovor, který se neustále točil kolem konkrétních jmen soudních funkcionářů z jiných soudů, z nichž by měl být vybrán nový místopředseda NSS. Divné bylo, že jeden den byl pan Mazanec u prezidenta, který mu sdělil, že jej hodlá jmenovat předsedou NSS, ale vnucoval mu do funkce místopředsedy jednoho z těch funkcionářů. Když to odmítl s odůvodněním, že to není podle zákona a zavedených pravidel možné (funkcionář musí být vybrán výlučně ze soudců NSS), prezident jej vyzval k podání vlastních personálních návrhů. No a druhý den byl pan Mazanec kancléřem vyrozuměn, aby se znovu dostavil na Hrad ke zmíněným pánům, kteří jej údajně přesvědčovali, aby souhlasil s přeložením oněch soudců k NSS. On naštěstí znovu odmítl. Schůzka byla utajována a její obsah kancléřem v médiích popírá.

Byla tedy celá ta debata o tom, že panu Mazancovi za tři roky vyprší mandát soudce, což Hrad vnímá jako výhodu, protože by pak konečně mohli mít v čele NSS svého člověka?

Vidím to tak, ano. Při aktu jmenování opakovaně zaznělo, že tři roky „máme na spolupráci...“.

To znamená, že se Hrad skutečně snaží ovládnout justici.

Nejvyšší správní soud není celá justice. Ale je důležitý. Já pořád věřím v integritu každého soudce. Věřím, že každý soudce nosí svůj

štit dostatečně viditelně... Ale samozřejmě předseda soudu může hodně udělat v tom, jestli se soudci budou při svém rozhodování cítit opravdu komfortně. V dobrém i ve zlém.

Jaká je teda atmosféra na Nejvyšším správním soudu?

Michal Mazanec je ve funkci krátce a pracovní podmínky se zároveň zhoršily, protože zatížení roste a my už to nejsme schopni zvládat v takové kvalitě a v takovém čase, jak jsme byli zvyklí. A jak byla zvyklá společnost. Něco se musí změnit, protože se začínám bát o motivaci soudců. Dříve či později začnou hledat nějaká jednoduchá procesní řešení, toho bych se nechtěl dočkat. Ale to nemáme v ruce my. Tady bych očekával nějaké porozumění vlády, Parlamentu, prezidenta, jak udržet tento soud, který požívá respekt a důvěru společnosti, i nadále v dobré kondici.

Má dnes podle vás Hrad na Nejvyšším správním soudu svého člověka?

Myslím, že nemá. I soudcovské plénum dalo Michalu Mazancovi najevo, že bude samozřejmě respektovaným předsedou – ale za předpokladu, že do toho soudu nepustí nikoho, kdo by tam šel s jakýmsi budoucím úkolem. Myslím, že Michal Mazanec si tohle dobře uvědomuje a je předsedou, na kterého spoléháme. Pochopitelně ale nevím, jak se situace vyvine.

Máte na soudu jasně stanovené, jak se zachovat, když se třeba ozve hradní kancléř? Informujete se o tom navzájem? Po aktuálních informacích z Respektu je to přece jen dost citlivé téma.

V rámci soudu o tom neformálně diskutujeme. Mluvil jsem o tom s kolegou Šimíčkem a on mi říkal, že tak, jak Mynář poprvé kontaktoval jeho, kontaktoval i řadu jiných soudců Ústavního soudu. I při jiných příležitostech. Někteří soudci Ústavního soudu byli mimo jiné pozváni a účastnili se oznámení

druhé prezidentské kandidatury Miloše Zemana v březnu 2017, kdy si Zeman do Španělského sálu pozval jen své příznivce.

Měli tam soudci co dělat?

Myslím si, že tam neměli co dělat. To je přesně to odlišení. Ale to, proboha, není otázka nějakého paragrafu. Na to ti lidé musí mít cit vycházející z role, kterou zastávají, z jejího obsahu a limitů, a ne všechno vymetat. Kdybych tu pozvánku dostal já, odmítnu ji. Ale jasně. Nebudu se vymlouvat, že mám rýmu, ale prostě to odmítnu, protože tam nepatřím. A když to některý soudce neví, tak já to vím a řeknu mu to.

Vy jste někdy takové pozvání dostal?

Pravidelně jsem dostával pozvání na předávání státních vyznamenání a na státní recepci 28. října. A toho jsem se také pokaždé účastnil. Naposledy, loni na podzim, už jsem pozvánku nedostal. Dělal tam pravidelně v seznamech zvaných pořádek, takže od 1. října jsem byl škrtnut. V posledních letech jsem dostával i pozvání na prezidentský ples se vstupenkou za 10 000 korun. Letos znovu.

A šel byste tam?

Myslím, že ne. Ani tam, ani tam.

A k těm pravidlům, ozve-li se hradní kancléř soudcům NSS?

Když schůzka, tak samozřejmě s předem jasným programem, zveřejněná a na pracovišti. A určité schůzky se v této logice prostě neuskuteční.

Na pracovišti, to znamená na půdě justice? Nebo na Hradě?

Podívejte se, opravdu nejsme královští soudci nebo královi poddaní, abychom prostě...

Naklusalí na Hrad.

Naklusalí na Hrad, když k tomu není zvláštní důvod. Nebo aby pro nás dokonce ještě poslali auto, jak jsem to taky někde zaznamenal. To prostě ne. Řeknu to takovým příměrem: „Vykládejte koňovi o čokoládě, když žere seno.“ Tedy – vyprávějte si s panem kancléřem o ústavě. Tihle lidé se ocitli v nějakých funkcích a dodnes jim nedošlo, co je jejich obsahem a jakou odpovědnost mají. Co je jim vlastně svěřeno, co je jim propůjčeno. Jak se chovali v takových funkcích jejich předchůdci...

Možná to panu kancléři naopak dochází. Tedy pokud nebudeme mluvit o odpovědnosti, ale o moci.

Vždyť my, soudci, mu můžeme položit telefon. Nemusíme mu otevřít dveře. Myslím, že v tomhle můžeme působit edukativně. Jako ve společnosti. Když se někdo prostě neumí chovat, my mu můžeme říct, že se neumí chovat. A když se nebudeme umět chovat ani příště, nemusíme ho nikam zvát.

Takže kancléř Mynář se neumí chovat?

Buď ví, co se sluší a co se patří, a pak ta pravidla vědomě přestupuje, anebo neví, že se nemůže určitých výroků, se-

tkání, jednání a požadavků dopouštět. A pak mu to musí někdo říct.

Je pro vás zklamáním Miloš Zeman?

Je pro mě velkým zklamáním, protože jsem ho zažil před dvaceti lety v době, kdy jsem byl s Otakarem Motejlem na ministerstvu spravedlnosti...

Jako jeho náměstek.

Ano. A tu a tam jsem se za nepřítomného ministra účastnil i zasedání vlády. Tehdy jsem Miloše Zemana viděl jako energického a velmi schopného předsedu vlády. Tehdy pro něj justice byla jedním z resortů, nad kterým je třeba mít kontrolu a kde se musí odpovědní lidé podle toho chovat.

Veřejné výroky prezidenta si každý vygooglí, ale jaké jsou neveřejné výroky Miloše Zemana o justici?

Pro mě bylo třeba velkým překvapením, když jsme se zúčastnili jednoho pracovního setkání ještě s předsedy Ústavního a Nejvyššího soudu a nejvyšším státním zástupcem. Tehdy jsme na žádost prezidenta posuzovali kandidáty na jednoho z ústavních soudců. Především jsem tam od Miloše Zemana slyšel, že za ním byl pan Beneš z ČEZU a že tam máme nějaký případ, který je potřeba nějak rozhodnout. A o nějakou dobu později mi Miloš Zeman při podobné příležitosti přede všemi ostatními řekl: „Tak pan Beneš vás pozdravuje a děkuje.“ Rozhodnutí bylo shodou okolností příznivé pro ČEZ. Já neměl v té věci vůbec žádný vliv, ale najednou jsem prostě vypadal jako ten největší zařizovač. Tyto dva výroky Zeman řekl před prakticky stejnými lidmi...

To zní, jako kdyby vám Miloš Zeman skrytě říkal: „Mně neutečeš, ono to na tobě ulpí.“

Po některých rozhodnutích uvedených v oněch seznamech hříčů, kde jsem se snažil prezidentovi vysvětlovat jejich podstatu tak, aby neměl jen jednostranné informace, jsem prý měl spíš nálepky jako „sluníčkář“.

Lepší sluníčkář než zařizovač.

No to jo.

Kdybyste teď byl v místnosti s Milošem Zemanem, co byste mu řekl?

Zeptal bych se ho, proč tohle všechno vlastně dělá. Jaké má motivace. A jestli si myslí, že tím prospívá důvěře lidí v právo a instituce, které je chrání, prostě k peroutkovskému „budování sálu“, anebo prostě záměrně škodí. Bez ohledu na to, jestli jeho výroky nebo jeho různé pokusy atakovat justici, jednotlivé soudce a soudní řízení jsou úspěšné, nebo nejsou úspěšné.

Šéf Pirátů Ivan Bartoš varuje, že tady hrozí orbánizace justice. Jsou to oprávněné obavy?

U nás jsou choutky některých politiků dostat justici pod kontrolu úplně stejně jako v Polsku a Maďarsku. Jen tu zatím není taková politická síla a podpora veřejnosti. Justice se ale musí ubránit, lépe řečeno, musí být ubráněna. Ne kvůli sobě samé, ale kvůli společnosti a jednotlivcům. Bude-li mít justice

pokračování na str. 12

AKTUALITY

BESEDY SE SNOUBENCI A NOVOMANŽELY

(nejen pro pokřtěné)

každou neděli v 17. hod. na faře.

Téma:

- k čemu je manželství dobré
- rozdíly mezi mužem a ženou, čím se můžeme navzájem obdarovat
- zamilovanost a láska
- umění komunikace
- pravidla soužití (odpuštění, řešení sporů, hádek ...)
- soužití s rodiči (výhody a úskalí, pravidla,)
- hospodaření s penězi
- trávení volného času
- výchova dětí
- obsah manželského slibu
- posílání manželů
- sexualita jako božar da most
- příprava na svatební obřad

Česká křesťanská akademie zve na přednášku

v evangelickém kostele v 19 hod. :

- 22.3. **MUDr. Tomáš Soukup**
„Vliv výživy na život člověka“
(Souvisí výživa s duchovním životem? Co vše má vliv na regeneraci organismu?)

Hasičský bál - SDH Kunčice

16. února ve 20 hod. v Orlovně,
hraje kapela J. K. Band Dobruška.
Vstupné: 100 Kč.

www: <http://www.kuncice.eu>

Přednáška Mgr. Simony Hybšové: „Jak přežít období vzdoru“ (Dupání nožkou, válení se po zemi, projevy první puberty. Jak reagovat, co zaručeně nedělat? Význam hranic ve výchově.) - 20. února v 10 hod. v Centru pod střechem. Vstupné: 50 Kč.

Setkání kostelníků, varhaníků a uklízeček kostelů na faře: - 11. února v 15 hod.
- 18. února v 17 hod.

Zrestaurované obrazy křížové cesty od Johanna Wenzela Bergla z orlického kostela si na výstavu vypůjčilo Arcidiecézní muzeum v Olomouci. Výstava je uspořádána k 300. výročí narození významného malíře. Vernisáž bude 14. 2. od 18.30 hodin.

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

18.1.	Ludmilu Moravcovou	85 let
	Jindřicha Jirásku	81 let
25.1.	Jirího Šťovička	84 let
	Petra Beneše	92 let
26.1.	Františku Liebichovou	99 let
31.1.	Jirího Tomka	85 let
1.2.	Jirího Hanzla	75 let

ÚNOR VE STREETU

Taušlova 714, Letohrad, tel. 731 420 344

Facebook: NZDM Street-Letohrad

4. - 8. 2. **Klubový turnaj v ping-pongu**
Baví Tě hrát ping-pong? Znáš pravidla této hry? Pojď nám to do Streetu předvést. Jako bonus si můžeš odnést sladkou odměnu.

11. - 12. 2. **Výroba valentýnek**
14. 2. se slaví svátek všech zamilovaných. Máš někoho rád/a a stydíš se mu to říct? Tak si pojd' s námi vyrobit originální Valentýnku a překvap dotyčného.

14. 2. **Sněhové radovánky**
Máš rád/a zimu/sníh? Pojď si s námi postavit sněhuláka, iglú nebo se jen tak vyblbnout. Můžeme si zahrát i koulovačku nebo si udělat andělíčky ve sněhu.

18. - 22. 2. **Hudební kvíz**
Rád/a posloucháš jakoukoliv hudbu a jsi v ní dobrý/á? Pojď si zkusit zasoutěžit v poslechu písní z rozdílných žánrů.

25. - 28. 2. **Soutěž v tanci**
Jsi kreativní, máš rád/a tanec, který tě naplňuje? U nás budeš mít možnost ukázat svůj talent. Nejlepší tanec bude oceněn sladkou odměnou.

Téma měsíce: **Jak se chovat k opačnému pohlaví, virtuální láska, úcta a respekt k ženám.**

CHARITA TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA 2019

Tříkrálová sbírka je za námi a její výtěžek poprvé v historii překonal v našem okrese hranici tří milionů korun. Celkem bylo letos v našem regionu vybráno do 603 pokladniček 3.018.392 Kč. I tentokrát poslouží tyto finanční prostředky Charitě na provoz řady služeb a projektů.

Dělat tak úspěšnou a rozsáhlou akci je možné jen díky spolupráci mnoha subjektů. Děkujeme obecním úřadům za pomoc s pečetením a rozpečetováním pokladniček, farnostem, v nichž se často dávají dohromady lidé, kteří se sbírkou prakticky pomáhají. Zvláštní poděkování patří všem našim asistentům v jednotlivých obcích a městech, kteří si každoročně berou na starosti organizaci Tříkrálové

Naše poutní slavnosti v r. 2019:

Lukavice	4. května
Kopeček	19. května
Červená	16. června
Mistrovice	30. června
Orlice	18. srpna
Šedivec	18. srpna
Kunčice	1. září
Letohrad	28. září

sbírky, a téměř dvěma tisícům koledníků. Tříkrálová sbírka má dobrou prestiž u občanů, kteří svými příspěvky do pokladniček vyjadřují podporu a důvěru Charitě. Děkujeme. V letohradské farnosti se vybralo 368.160 Kč, z toho:

Letohrad	248.526 Kč	(39 skupinek)
Mistrovice	35.633 Kč	(5 skupinek)
Lukavice	67.469 Kč	(10 skupinek)
Šedivec	16.532 Kč	(2 skupinky)

V Letohradě se každoročně vybírají vysoké částky právě díky vynikající organizaci a spolupráci se skauty. Děkujeme Marušce Mikyskové, všem koledníkům a vedoucím skupinek a dále našim asistentům: Hoffmanovým v Lukavici, Valouchovým v Mistrovicích, Venclovým v Šedivci a všem jejich pomocníkům. Znova se přesvědčujeme, že žijeme v krásném kraji s mnoha lidmi, kteří různými způsoby myslí na druhé. Podrobné výsledky za celý okres najdete na www.uo.charita.cz

Všichni koledníci a organizátoři (a nejen oni) jsou srdečně zváni 4.2. na divadelní představení Vyprávění starého vlka v 18 h. v Orlovně Letohrad-Orlice.

ADOPCE NA DÁLKU V r. 2018

Diecézní charita Hradec Králové v uplynulém roce pomáhala lidem v nouzi nejen v Česku, ale také v zahraničí. Většina získaných darů určených na zahraniční pomoc byla použita na vzdělávání chudých dětí v Indii. Menší část prostředků pomohla podchlazeným lidem v Bangladéši.

Nejdůležitějším zahraničním projektem hradecké diecézní Charity zůstává Adopce na dálku®. Jedná se o adresnou podporu konkrétních indických dětí z velmi chudých rodin. V roce 2018 dárci podpořili na cestě za vzděláním celkem 1803 dětí. Doporučený příspěvek na vzdělávání jednoho školáka je nyní 550 Kč měsíčně (6500 Kč ročně). Děti je možné podpořit i menšími jednorázovými či pravidelnými finančními dary.

Nemocný Sebastian potřebuje pomoc

Charita nezapomíná ani na školáky, kteří nemohou chodit do školy vinou úrazu nebo vážné nemoci. Jedním z nich byl indický chlapec Rudolf, který od roku 2015 bojuje se zákeřnou leukémií. Šťedří dárci, kteří mu poslali příspěvky na velmi nákladnou léčbu, mají velkou zásluhu na jeho uzdravení a na tom, že zase může chodit do školy. Podle zprávy z konce roku 2018 je Rudolfův stav

z 90 % stabilizovaný.

Ve stejné době přišla z Indie smutná zpráva, že jiný hoch zapojený do projektu Adopce na dálku® je upoutaný na lůžko a nemůže chodit do školy. Jmenuje se Sebastian. Posadit se dokáže pouze s pomocí jiné osoby, ale nevydrží dlouho sedět. Navštívil několik lékařů, ale ti zatím nedokázali stanovit přesnou diagnózu. Na léčbu Sebastiana a dalších nemocných školáků můžete přispět libovolnou částkou na sbírkový účet 1387434288/2700 (VS 54000).

Nový školní autobus i 2500 příkrývek

Další projekty byly financovány převážně z Tříkrálové sbírky. Od roku 2017-18 podporuje Diecézní charita Hradec Králové sociálně znevýhodněné vysokoškolské studenty z indické oblasti Belgaum. Projekt Univerzita umožňuje mladým Indům, aby se z nich stali kvalifikovaní profesionálové například v oblasti školství nebo zdravotnictví. V roce 2018-19 je do tohoto projektu zapojeno již 19 studentů a studentek.

Ve stejné oblasti přispěla hradecká Diecézní charita na pořízení nového školního autobusu. Tento autobus slouží dětem drobných rolníků, které by jinak musely chodit každý den do školy 5 až 10 km pěšky. Zvláště v období dešťů by pro ně byla chůze po nebezpečných cestách náročná a někdy i nebezpečná. „Nový autobus je skutečně pozhánáním pro mnoho dětí ze vzdálenějších míst,“ neskrývala svoji radost místní koordinátorka vzdělávacích projektů pro sociálně znevýhodněné děti.

Již pátým rokem pokračují dva vzdělávací projekty v oblasti Bangaloru. Kvalifikační kurzy pomáhají mladým lidem, kteří jsou znevýhodnění na pracovním trhu. Mladí muži mohou získat řidičské oprávnění, zatímco z mladých žen se stávají švadleny. Současně bylo založeno 20 vzdělávacích center, kde lektori šest dní v týdnu doučují stovky dětí z chudých indických rodin.

Mimořádně Charita přispěla na pořízení 2500 příkrývek pro podchlazené obyvatele Bangladěše žijící v oblastech, kde není zajištěn centrální přívod tepla ani elektřiny. Tuto zemi loni postihly nejnižší teploty za posledních 50 let. Pomoc přednostně putovala k početnějším rodinám odkázaným na jediného živitele, vdovám, lidem se zdravotním postižením, seniorům, dětem a nemocným lidem upoutaným na lůžko. Projekt ulehčil situaci více než 1500 rodinám, jež byly ohroženy nemocemi způsobenými chladným počasím.

Příběhy z Indie putují českými městy

Během celého roku 2018 se konaly besedy a přednášky o životě chudých indických dětí, kterých se celkem zúčastnilo téměř tisíc posluchačů. Zájemcům byla rozeslána čtyři čísla čtvrtletního zpravodaje Adopce na dálku®. Na webu projektu bylo zveřejněno několik autentických video příběhů z Indie s českými titulky.

Výsledky projektu Adopce na dálku® dokumentuje také putovní výstava Svět indických

HOSPODAŘENÍ FARNOSTI v r. 2018

PŘÍJMY:

Sbírky na cizí účely:

Svatopetrský haléř	18 294
plošně pojištění	22 659
Charita	17 525
repatriaci migrantů	20 844
bohoslovci	22 838
církevní školství	12 229
misie	14 660
na domácí péči	9 892
ekumenická bohoslužba	3 000

Odeslané sbírky na cizí účely celkem

141 941 Kč

Sbírky pro farnost:

423 703 Kč

SBÍRKY CELKEM:

565 644 Kč

Dary pro farnost:

účelové sbírky na opravu střechy	
kostela sv. Václava	76 186
účelové sbírky a dary na vytápění lavic	112 754
účelové sbírky a dary na okolí kunčického kostela	52 710
dary ostatní	80 400

DARY CELKEM

322 050 Kč

PŘÍSPĚVKY:

Oprava střechy kostela sv. Václava:

Pardubický kraj	200 000
Ministerstvo kultury	600 000
Město Letohrad	170 236
Biskupství, fond solidarity	70 000

Oprava kaple Jana Nep. na Kopečku:

Ministerstvo kultury	2 300 000
Město Letohrad	267 000

Restaurátor. průzkum kaple Jana Nep.:

Pardubický kraj	150 000
-----------------	---------

Oprava obrazů orlické křížové cesty:

Pardubický kraj	400 000
Město Letohrad	100 000

Oprava varhan kostel Mistrovice

Pardubický kraj	40 000
-----------------	--------

Audit dotace Nadace ČEZ

Město Letohrad	17 000
----------------	--------

Kulturní akce farnosti

Město Letohrad	25 000
----------------	--------

dětí. Fotografie a příběhy indických dětí a dnes již dospělých absolventů projektu byly v loňském roce vystaveny v Přelouči, Kutné Hoře, Holicích a Výsokém Mýtě. Na letošní rok jsou předběžně domluvené instalace v Králíkách, Hradci Králové nebo Litomyšli. Přesné termíny a místa konání výstavy budou s předstihem zveřejněny na webu:

adopce.hk.caritas.cz.

Hradecká Diecézní charita pomohla od roku 2000 přibližně 6500 indických dětí k lepšímu vzdělání. Přestože se situace v Indii za posledních 20 let v mnohém zlepšila, žije tam stále mnoho dětí, které teprve čekají na svoji šanci. Dobré vzdělání a zdraví jim umožní postavit se na vlastní nohy. Pomocnou ruku může nabídnout každý z nás.

Vojtěch Homolka

Dorovnaní oprav za rok 2017

Město Letohrad 29 349
PŘÍSPĚVKY CELKEM 4 368 585 Kč

OSTATNÍ PŘÍJMY:

Úroky 4 284

Nájemné, prodej dřeva, náhrada od pojišťovny 99 771

PŘÍJMY FARNOSTI

CELKEM: 5 360 334 Kč

VÝDAJE:

Odeslané sbírky 141 941

Mzdové náklady 9 240

Fond solidarity, na účetnictví 66 136

Odvod na pastor. asistenty 1 734

Výdaje na bohoslužby 16 056

Stavebněhistorický průzkum. kaple sv. Jana Nepom. 150 000

Oprava kaple Kopečku 2 567 363

Obrazy křížové cesty Orlice 512 500

Osvětlení, ozvučení Kunčice 47 224

Oprava střechy kostela sv. Václava 202 361

El. vytápění, čalounění lavic 103 659

Údržba varhan Mistrovice 68 000

Opravy a revize zabezpeč. zař. 74 228

Malé opravy a rezie 288 430

Daň z nemovitosti a nabytí 5 657

VÝDAJE CELKEM: 5 254 529 Kč

Stav k účtu k 1.1. 2018 1 702 812 Kč

Stav k účtu k 1.1. 2019 1 808 617 Kč

PŘEHLED VELKÝCH OPRAV r. 2018:

Oprava kaple Jana Nepom. 2 567 363 Kč

Príspevky 2 567 000

Podíl farnosti 363

Stavebněhistorický průzkum

kaple Jana Nepomuc. 150 000

Príspevky 150 000

Obrazy křížové cesty 512 500

Príspevky 500 000

Podíl farnosti 12 500

Oprava střechy kostela

sv. Václava 1 202 361

Príspevky 1 040 236

Podíl farnosti 162 125

Oprava varhan Mistrovice 68 000

Príspevky 40 000

podíl farnosti 28 000

PODĚKOVÁNÍ

- Děkujeme panu Alexandrovi Flekovi za besedu nad Parabibli.
- Děkujeme Charitě za charitní ples.
- Děkujeme paní Janě Skalické za program pro školní děti o jarních prázdninách.
- Děkujeme všem, kteří pomohli se slavením ekumenické bohoslužby. /v

KRÁDEŽ

Z kostela svatého Václava v Letohradě na nádvoříčku u gymnasia někdo ukradl 4 měděné okapní svody a okap. Spolupachatelem je obchodník, který měděné plechy vykupuje.

POLSKEJ ŠTOVIČEK

Do boží náruče jsme vyprovodili krásného člověka, pana Jiřího Štovička - řečeného „Polskej Štoviček“ - protože bydlí hned u svého pole. Rodinu jsem vyzval, že by bylo dobře, kdyby na pohřbu něco o dědovi řekla vnoučata. Tak se stalo, mluvil bratr pana Štovička, Jaroslav a vnučka Kateřina. Při vyprovázení jsme plakali - jak jinak, ale také jsme se usmívali. Nebe bude plné hodných Štovičků, našich milých rodičů, jedna babička vedle druhé a dědové vedle dědů ... Máme se na koho těšit.
Poprosil jsem Kateřinu o poskytnutí jejich slov.

„Jménem vnoučat a pravnučat chceme pár slovy říci něco o našem dědečkovi Jiřím Štovičkovi.

Nepodcenili jsme to. Konala se schůze, na kterou si každý donesl body a příhody, které myslí, že by tady měly zaznít. Je nutné dodat, že některé z nich jsme museli vyřadit, protože jsou zde nepublikovatelné. Ale opět jsme se nad nimi od srdce zasmáli. Děda byl velký srandista a jeho v mnoha případech nekorektní humor nás všechny náramně bavil. Humor a vtip byl jedním z bodů, který se objevil na všech našich seznámeních.

Ale bod číslo jedna několikrát tučně podtržený a zakroužkovaný byla samozřejmě babička. Všichni si přejeme, aby naše partnerské vztahy byly přesně takové. Plné lásky, vzájemné pomoci, humoru a laskavého škádlení se.

Vzpomínali jsme, jak babička cíhala u dveří, až děda konečně přijde z hospody. A když si všimla, že se ve svém hasičském kabátu, čepici patričně nakřivo a nejistým krokem blíží, ihned mu přibouchla před nosem dveře. A děda ťukal a bral za kliku a prosil babičku, aby ho pustila domů. A babička stála zapřená o dveře s bojovným výrazem, ale oči se jí smály. A děda se nezlobil, už totiž vymýšlel, jak ji příště pozlobí on. Jak vždycky s oblibou říkal – přísná žena, požeňání pro rodinu.

Moc rád cestovali. Vsadím se, že všem z Vás, kteří kdy dědu doma navštívili, ukazoval svoji sbírku suvenýrů z cest a vyprávěl zábavné historky. Nejradší měl tu, jak babička strachy hýkala v malém letadle někde nad Uralem. A i když už pak babička špatně chodila, děda ji naložil do auta, po cestě koupil zmrzlinu, vyjel někam, kde byl pěkný výhled, zámknul okénko a z auta si užívali panorama, zmrzlinu a to, že mohou být spolu. Když byla babička kvůli nemoci upoutaná na lůžko, děda se o ní celé ty roky poctivě staral. Pořád seděl vedle její postele, držel ji za ruku

a něco jí vyprávěl. Držel ji za ruku, i když zemřela. Mamka vzpomíná, jak jí děda zavolal, rychle tam tedy šla, a děda se akorát vracel od ohrady se slepicemi s tím, že to musel jít říci slepičkám.

Dokud mu to zdraví dovolovalo, nevynechal jediný den návštěvu hřbitova a chodil si s babičkou povídat tam. Kdykoli jste se ho zeptali, jak se má, odpověděl, že dobře, ale že se mu stýská. Pět let upřímného stýskání. Ještě teď v listopadu se nám ztratil, a ačkoli jsme byli přesvědčeni, že s hůlčičkou těžko obejde statek kolem dokola, vydal se za babičkou na hřbitov. A když se vracel, se zvláštním klidem prohlásil, že musel jít babičce říci, že už se za ní chystá. Měl jí tolik rád a tolik mu chyběla.

Další bod, který jsme si k dědovi všichni uvedli, byla práce. Celý život tvrdě pracoval, miloval statek a práci se zvířaty. Sedlák už na naše hospodaření sice nebude dohlížet, ale tenhle statek určitě nekončí. Vždyť včera se narodila tři nová kůzlata! A letos budeme zase sušit seno. Jen už u toho nebude nikdo, kdo by nám neustále opakoval, že jak hezkou si uděláme kupku, takového budeme mít jednou manžela nebo manželku. Vůni sena budeme mít s dědou spojenou už asi napořád.

Pokud bychom měli přidat ještě pohled pravnučat, ten je prostý – neřekla mu jinak než děda sušenka. Kdykoli se děti zastavily na návštěvu, děda měl pro ně nachystanou sušenku. A když náhodou zásoby došly, nabídl místo sušenky štrůdl. Protože štrůdl se musel péct stále dokola. Pekla ho totiž babička a bylo nutné dělat věci tak, jak je dělala babička. Však ještě letos po Vá-

nocích děda seděl u stolu a loupal Bohušce jablka na štrůdl, který zrovna připravovala.

Na závěr bychom ještě rádi poděkovali.

Děkujeme Bohušce kromě mnoha jiného za všechny ty obědy, které dědovi navařila. Děkujeme za ty soboty a neděle, kdy děda mohl přijít k nám na oběd, a vlastně nešlo ani o to, co se podávalo, ale o to, že si může přijít poklábosít. Svoji oblíbenou dršťkovou polévku od Bohušky si nenechal nikdy ujit.

Děkujeme Frantovi, Bohušce, Jirkovi, strejdovi Petrovi a tetě Maru za všechno, co pro dědu hlavně v posledních týdnech udělali. Když děda onemocněl, rozehrál se u nás logistický koncert. Zavolat, zařídit, uvařit, zabalit, vyprat, vyžehlit, pořádku dokola. Díky vám měl děda vždy vše, co potřeboval, a mohl být doma, když to bylo aspoň trochu možné. Děda sklízel, co zasel, protože on dal vzniknout téhle rodině, která ho nikdy nenechala na holičkách. A všichni si můžeme jen tiše přát, že i nám se podaří si takové rodiny vybudovat.

Děkujeme i Vám všem, kteří jste dědu ať už

doma nebo v nemocnici navštívili. Děda byl velice společenský a potřeboval si s Vámi zavzpomínat, prohlédnout fotky a popovídat o historii. Děkujeme, že jste si na něho udělali čas.

V neposlední řadě pak děkujeme Pánu Bohu, že to dědovi tak pěkně zařídil. Děda měl strach z dlouhé a bolestivé nemoci a pomalé smrti. Nemarodil ani dva měsíce a Vánoce i Nový rok ještě strávil s námi doma. Zároveň jsme také měli všichni možnost se s dědou rozloučit. Myslíme, že lépe by si to ani děda sám nenaplnil.

Děkujeme.

Kateřina Štovičková

DOPIS ŽENY

Vzácný pane, vašim vlastním sluhou vracím dárek, který jste mi poslal: obě perly. Děkuji vám, pane!

Chvěla jsem se, věřte – chvíli stála rozrušeně před zrcadlem dlouhým, když jsem viděla lesk chladný, matný obou perel – a v tom lesku snila. Jak se člověk zapomenout může! Miluji přec svého muže, pane! Též jsem z dobré krve – otcův zámecký tyčí se jak císařův a shlíží spleť oken do svých starých zahrad. Muž je milec císařův a dostal kopí zlaté za své věrné služby... Jeho čest je mojí ctí též, pane. Srdce, které miluje vás, sice řeklo, že jste bez falše, a v úctě na mne mysle, poslal jste ty perly – nemůže to být však, neboť věrna věrnému jsem muži: miluji vás, můj pane, horec, ale slíbila jsem už jednou věrnost pro svůj celý život. Vezměte proto, miláčku, své perly a vžte: slzami jsou vlhké, které z očí na ně napadaly. Proč jste se mnou nesetkal se, pane, než jsem, volna, věrnost darovala!

Čang Ti

O JEDNOM PŘÁNÍ

Znáte to, najednou se vám v poště objeví text téměř filozofický, bohatě zdobený, sálá z něj touha pisatele poslat přání mimořádné. Text měl asi tento obsah: včerejšek minul, neexistuje, zapomeň na něj, kdo ví, bude-li vůbec zítřek, proč se jím tedy zabývat, proto žij a uživej si každé vteřiny dneška.

Ne že by autor textu lhal. A přece mě jeho rada dráždí. Nějak příliš vyvolává vzpomínku na kdejakou reklamu, co se tváří jako váš nejlepší přítel a rádí uživat si, být sám sebou, hýčkat se a nevím co ještě a ve skutečnosti té reklamě nejde o nic jiného, než o obchod - prodat, prodat, prodat...

A jde jen o souvislost s reklamou?

Mám zapomenout na včerejšek. Copak to jde? Copak jsem včera nebyla? Copak celý dlouhý řetěz včerejšků netvoří celý můj dosavadní život? A co v těch včerejšcích všecoko je! Rodiče, škola, kamarádi, vdavky, moje

děti, moje chyby i jejich nápravy, dokonce i chyby bez možnosti opravit je. Protože vypršel čas.

Řetěz včerejšků je taky knihovnou vzpomínek. Na babičku, milované strýčky, první kamarády; na strach z války; na nespravedlnosti, jimž čelili rodiče; na lži, jimž se veřejně nebylo možné bránit; na pocity bezmoci; na štěstí, když se mi podařilo dostudovat; na pýchu nad vlastními dětmi; na roky, v nichž jsme se pohybovali jak na horské dráze s nadějí i v beznadějí; na dny, kdy jsem uvěřila, že můj svět konečně dostal rozum; i na dny, v nichž se trápím, že někdo chce s tím zdravým rozumem manipulovat, kšeftovat a něco nalhávat.

Mám pochybovat o zítřku.

Znamená to nedělat nic, co má následování, pokračování, souvisí s budoucností? Když budu hodně přízemní, znamená to, že nezaletu kytky, nekoupím chleba, aby byl zítra k snídani, nepřipravím se na nic, co je zítra potřeba udělat, zapomenu na tu horu dětmi darovaných knížek, co čekají na přečtení? A škrtnu své přátele, celou širokou rodinu, škrtnu všechna jejich očekávání a všechny své plány? Budu jen trpně nebo s mávnutím ruky přijímat, co přináší dnešek, nepřemýšlet, nestarat se, nediskutovat, nehledat řešení?

Dobrá, budu žít jen dneškem. Kolik z toho hýčkáni, užívání si života se do jednoho dne vejde? Moc málo, řekla bych.

Autora novoročního přání ze zlých úmyslů nepodezírám, chtěl být jen originální a „in“. Bohužel, v duchu onoho novoročního přání se kolem nás odehrává příliš mnoho stěžejících postřehnutelných dějů.

Mám podezření, že návod – zabývat se především sám sebou – vychází z divných pohnutek a má ještě divnější cíle. A nejde o výnos obchodů.

Myslím, že všestranné zacílení na JÁ, na dnes, teď a hned, má v plánu stvořit populaci bez paměti, bez citových vazeb, línou myslit a srovnávat, egoistickou, sobeckou. Takovou, která přestane rozlišovat dobro a zlo, pravdu a lež, bez víry v lidi, v instituce, v budoucnost. Manipulovat takovým společenstvím, cokoli mu namluvit, je o tolik snadnější!

Vypadá to, že mne to novoroční přání pěkně žere a že mne žene do velké skepse. Ne, den co den nacházím příklady pravého opaku popsáných černých myšlenek. Třeba pan Stanislav Adamec svou novou knihou o řemeslech a živnostech v Letohradě spojuje – pracně a krásně – minulost s přítomností. Přítomný problém – když už jsem v Letohradě – ochotně a ve prospěch zdravějších budoucích dní vyřeší v lékárně paní RNDr. Štefanská. Stačí se svěřit. Neděli co neděli náš rodák, dokonale připravený Václav Moravec, se probírá houštím naší zašmodrané politiky. Musí si přivlastnit bezpočet informací, a to ověřených, z minulosti. S ohledem na posluchače musí formulovat jednoznačnou, nezavádějící otázku a přinutit diskutéry, aby podobně jednoznačně odpovídali. Odpovědi diskutujících jsou současně jejich charakteristikou.

Poslouchat jeho debaty, to není ztracený čas. I radost můžete zažít, třeba z hovoru studentů středních škol s ministrem Plagou, když zjistíte, jak přemýšliví mohou osmnáctiletí být, jak dobře umějí své myšlenky formulovat a jak se bez obav svěří se svými dalšími plány.

Nene, není to dobrá rada škrtnout včerešek, nemyslet na zítřek a užít si dneška. To vy také dobře víte. Kam bychom přišli!

A abych to poněkud chmurné povídání trochu odlehčila, ještě jeden příklad z Kyšperka.

Copak Kopečková pout' není sama důkazem, že trvale spojuje rodáky, přistěhovalce, po desítky let v řetězení včerejšků a dnešků do zítřků? Její podoba se mění, tradice zůstává.

A protože jsem absolvovala už 85 Kopečkových poutí, těším se i na tu letošní. Přijede pravnučka.

Na pár dnů se sjednotíme, víme, co chceme: potkat se se známými, udělat radost dětem.

Co tu chuť sjednotit se, přenést i do jiných stránek života?

EN

Odpověď paní Novotné na článek p. Doliny z lednového Okénka.

Vážený pane Dolino,

pamatuji toho z historie Československa ve porovnání s Václavem Vackem o dost víc. Proto se ožívám.

Tvrdí se, že v našich krajínách máme velké nedostatky v chápání textu. Pokusím se doložit, že tomu tak není. Bohužel, bez zstručnění a zobecnění, jež k různým sporům vedou, se také neobejdu.

Vy Václavu Vackovi vytykáte zobecňující formulace, jimiž poukazuje, vědom si historické zkušenosti, na případná další nebezpečí, jimž se nevyhnou ti, kdo zapomněli na své dějiny.

Velice byste si přál, aby se formulace typu „házení do jednoho pytle“, což je lidové rčení pro výraz „kolektivní vina“, neuzívaly. Nejste sám.

Nežijeme ovšem ve světě naplněném slušnými lidmi, naopak, stále víc si uvědomujeme, a to nejen u nás, že slušnost je považována za slabost, a že „korektnost, vyváženost“ je vynucována těmi, co potřebují snadněji zatemňovat, rozměšňovat, znevažovat, přerušovat fakta. Proto se mnozí, kteří mají oprávněné nutkání vyjadřovat se k současnosti, a nechtějí sepsovat nečtivé traktáty, uchylují ke zkratkám.

Možná znáte pohádku o Smolíčkovi. Zlé Jeskyňky žadonily: Jen dva prstíčky tam strčíme, jen co se ohřejeme, hned zase půjdeme. Smolíček, slušník a dobrák uvěřil. Nebýt pomoci milovaných Zlatých parohů, co se kdesi pásly, kdo ví, jak by dopadl.

Václav Vacek před Jeskyňkami, a to v jakékoli podobě, varuje. Dělá dobře. Přidávám se k němu.

Protože, kde vzít Zlaté parohy, když běsy naplněný vůdce davu, vyzbrojen kamarilou se

lživou argumentací a falešnými sliby, chce točit kolem dějin?

Znáť minulost, přemýšlet, vážit, porovnávat, opakovat poučné příběhy, ať jsme v nich s rohy nebo se svatozáří, to je údělem pamětníků. Připomínky dobré i špatné minulosti nepočkají. Musí být dědičným majetkem naší mysli i srdcí.

Eva Novotná

Vážená paní Novotná,

měl jsem přítelkyni, jež tvrdila, že na každé filozofické fakultě by měla být „Katedra Malého prince“. Ano - nejdůležitější věci poznáváme srdcem. Po přečtení Vaší reakce bych přidal „Katedru Smolíčka Pacholického“. Šlo by o to - v každé dimenzi upozorňovat na Jezinky, na jejich techniku dvou prstíků: přece dva prstíky nic nepoškodí, nikoho neohrozí, nic nepokazí!

Jednou z dimenzí, kde to krásně funguje, je nadváha lidí, obyčejně chlapů, kteří jsou ještě v poměrně mladém věku (kolem 40), už vlastní krásné břicho, někdy břicho, popřípadě břich. Jsou celkově obézní a výstup po schodech do druhého poschodí je pro ně vrcholný výkon. Ale začali s „dvěma prstíky“. Dortíček po večeri přece nikoho nezabije, podobně jako pivečko každý večer.

Když pak přijde rodina, nedá se zajisté pokračovat ve fotbalu, rodinný čas značí ležet u televize a opět si něco přikousnout. Výsledkem pak není pouze ztráta estetická, ale zdravotní – jelen se zlatými parohy se pak hledá v různých léčích.

Další dimenze je názorová. Začíná to malinkým uklouznutím, nějakým zjednodušením, proč se donekonečna párat s detaily? Nakonec, když to tvrdí autorita.... Je zde ještě jeden sladký prstík, a sice skutečnost, že s „jasným“ názorem se mohou sociálně definovat – ano patřím k té „správné“ skupině: my jste ti dobří a ti ostatní jsou zlí, přesně jak to stojí v Duchovních cvičeních Ignáce z Loyoly - náš prapor je naše (neotřesitelná) pravda.

Povím to úplně jasně: Pakliže někdo zastává černo-bílý názor na cokoli, pakliže nevidí žádné nuance, není důležité, co tvrdí, jednak určitě nemá pravdu a potom nemá cenu s takovým člověkem vést diskuse: zde je fanoušek. Tohle samozřejmě Václav není, ve chvíli, kdy narazí na námitky, otvírá se diskusi. Jenomže některé jeho výroky napsané v úvodních černo-bílý obraz současné situace v Evropě nabízí a to nepovažuji za správné.

Problémem fanoušků není to, že nezvládnou vyběhnout do druhého poschodí. Těžkost je ta, že vytvářejí manipulovatelnou masu, jež skoro vždy slouží zájmům, které ve skutečnosti nejsou jejich zájmy.

Dodávám, že ve Vaší reakci se značí hluboká životní moudrost, když „stahujete“ úvahu k zemi: ano, zkušenost, ne teorie je zdrojem moudrosti a má se zkoumat a pamatovat. Abych to řekl jinak – nemám pocit, že se naše základní názory diametrálně liší a že jsme vzájemně v opozici.

Váš

Petr Dolina

TEPLO

Kdo by neměl rád teplo? Všichni po něm touží. Chodit jen tak nalahko ve sluneční záři. U bosých nohou se jako věrný pejsek pohybují vlnky na mořské pláži sem a tam. Je to puls a nebo tikot mořského času, který sice vnímáme, ale nejsme schopni mu porozumět. Příliv a odliv. Tento mořský úkaz se týká i lidí. Všichni jsme odněkud přišli. Čas a dálka zavála naše dávné vzpomínky závějí zapomnění. Teď se držíme jistoty. Žijeme ve své zemi. Dům, ta námi vybudovaná klec, nám dává pocit bezpečí a jistoty.

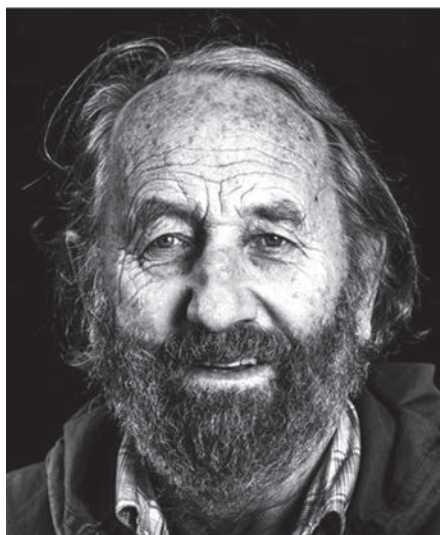
Kdo jsou ti, co k nám přicházejí? Copak nevidí, že teď je ta země jenom naše. Co chtějí najít v zemi prolezlé nepřátelskou zimou? Proč nezůstanou u sebe ve své zemi? Mají tam teplo a moře. Věčná hra lidstva - škatule hejbejte se! I my jsme ji kdysi hráli. Ale teď už nemusíme. Zakopali jsme se v zákopu vlastnictví a nebudeme se o nic dělit. A oni? Jdou jako kdysi my s nadějí na lepší časy, nebo alespoň snesitelnější.

Vystavují na odív své štíhlé postavy. Cožpak neví, že za čas u nás ztloustnou a ohrozí je celá řada civilizačních chorob? Možná to nemohou pochopit, protože člověku je vlastní mít se dobře za každou cenu. Přicházejí z míst, která se skvěla kulturními hodnotami. V těch dávných dobách jsme se ploužili s rancem na zádech pustinami. Oni psali eposy, zatímco my jsme kradli oheň sousední tlupě. Náš rychlý běžec utíkal nocí se žhavicí větvi, aby přinesl oheň zahánějící strach z temné noci.

Jak to, že jsme teď úspěšnější? Oni hladoví a utíkají, aby si zachránili život. Je jich ale moc. Na chvíli mě napadla hříšná myšlenka. Co kdybychom jim všechno tady dali a odešli do jejich zemí? Za teplem a jejich historií. Nemuset tak celou zimu topit v kamnech, to by se mi líbilo.

Zůstáváme! Každá civilizace, které se říká vypělá, jednou zanikne. Čas zániku té naší prozatím ještě nenastal.

Rudolf Krautschneider

JE TO V PODSTATĚ CHARTISTICKEJ TRIK

rozhovor Petra Placáka s předsedou spolku „Milion chviliek pro demokracii“, studentem filosofie Mikulášem Minářem o pěti NE

Vašemu spolku „Milion chviliek pro demokracii“ se podařilo dostat do ulic desítitisíce lidí manifestujících za věrohodnou, demokratickou vládu a za odstoupení trestně stíhaného premiéra a sepsali jste výzvu, kterou podepsaly statisíce lidí. Babiš ale vyhlásil, že nikdy, nikdy neodstoupí a navíc se zdá, že jeho podpora neklesá. Co je s vaší iniciativou dnes, co hodláte dělat dál?

Politická situace je bohužel špatná. Sešlo se pět takových mimořádných faktorů, který dohromady dělají to, že ta situace je zabetonovaná. Normální by bylo, kdyby premiér s kauzami, které má, sám rezignoval – buď kvůli vlastnímu svědomí, nebo že by neunesl ten tlak. Tohle tady ale nefunguje. Pan Babiš je podle všeho psychopatická osobnost, která žádné svědomí a smysl pro stav, ve kterém je, nemá.

Co tedy dál...

Tudy tedy cesta nevede. V normální zemi by následoval krok číslo dvě, totiž že by ho donutili rezignovat vlastní stranici. Ale ani toto nefunguje, protože ANO není standardní demokratická strana. Další krok, číslo tři, by byl, že ostatní strany nebudou dělat, že se nic neděje, nebudou s ANO obchodovat a parlament mu vysloví nedůvěru. Ale ani to nefunguje – provládní strany s Babišem čile kupčí, protože taky žádné skrupule nemají. Pak by byl v normální zemi krok číslo čtyři – prezident, který takovýho člověka za první vůbec premiérem nejmenuje a za druhý ho pak nebude držet za každou cenu. Jenže prezidentem je Zeman, který rozhodně standardní hlava státu není, dělá si, co chce, a s Babišem je zadobře.

K tomu je třeba přičíst obrovskou mediální moc, kterou Babiš má. Zatímco ostatní politici, pokud by se jim přihodila podobná kauza, tak by na ně byl vyvíjen tlak ze všech stran, všechna média by je grilovala a oni by v podstatě neměli prostor se obhájit, tak pro Babiše, který vlastní třetinu médií a v dalších je velký inzerent, není problém si domluvit vystoupení v TV NOVA v hlavním vysílacím čase a tlumočit tam svoji verzi pravdy. Tím, že má peníze na marketing, je schopný vytvořit dostatečně silný mediální protitlak. Těchhle pět faktorů způsobuje to, že něco, co považujeme za nepřijatelný, trvá a není vlastně žádný institucionální nástroj, jak to do příštích voleb změnit. A co je horší a co je vlastně ten největší problém, že u Babiše pořád trvá voličská podpora, možná dokonce i roste. To sice ukáže až čas, ale rozhodně neklesá.

Problém není ani tak Babiš, ale lidé, kteří ho volí.

Ano, to je největší výzva – zjistit, proč to tak je, kdo jsou voliči Andreje Babiše, proč ho

volí, zda je možné tyhle lidi oslovit a situaci nějak změnit.

Co s touto na první pohled „zabetonovanou“ situací?

Myslím si, že za ten rok, co existujeme, se toho dost povedlo a že je minimálně zformovaný určitý občanský tlak, což je důležitý. Máme takové dva cíle: jeden je krátkodobý skoro by se dalo říct krizový, a ten druhý je dlouhodobý.

Jsmo v určité krizi demokratického systému, která se projevuje nejviditelněji tím, že sto patnáct z dvou set křesel v parlamentu dají dohromady strany populistů a extremistů a zároveň máme i prezidenta, který je na jejich straně. Na druhou stranu jsme měli velké štěstí v neštěstí, protože stačilo půl procenta hlasů jinak ve volbách, a tyto strany by měly ústavní většinu a vydali bychom se možná spíš cestou Maďarka nebo Polska.

Krise však znamená nejen přelomovou dobu, ale i možnost. V podstatě teď hrajeme o to, zda v té krizi do dalšího volebního období najdeme způsob, jak zvrátit ten negativní trend ve prospěch populistů a proti standardnímu fungování demokracie, aby příští volby dopadly o pět, deset procent lépe pro standardní demokratické strany. Anebo se to nepovede a populisté s extremisty získají tu ústavní většinu.

Co z toho plyne.

Především dva úkoly: bránit demokracii a instituce, které ji zajišťují. V případě, že budou podniknuty vážné útoky proti nezávislosti justice, policie, veřejnoprávních médií atd., se musí občanská veřejnost zvednout a jít tyto instituce bránit. To, co si může protistrana dovolit, je do jisté míry odvislé od toho, jak je společnost citlivá na hru, která je nefér. Jedním z našich cílů je udržovat ve společnosti jistotu citlivosti, aby to ti, kteří by chtěli demokracii „zjednodušit“, neměli tak jednoduché. „Milion chviliek pro demokracii“ se bude minimálně do příštích voleb snažit plnit tu roli hlídacího psa, který by v případě, že se věci dostaly až příliš daleko přes čáru, pomáhá mobilizovat obranné mechanismy ve společnosti. I když to třeba vypadá, že nejsme v situaci, kdy bychom mohli něco vymoci, tak je strašně důležitý nemlčet a vytvářet tlak na to, co se smí a co ne.

Druhá věc je uvažovat nad tou situací dlouhodoběji a z širšího úhlu a snažit se porozumět té dynamice a tomu, proč jsme se dostali tam, kde dnes jsme – všem těm důležitým faktorům, který vstupují do hry a vedou k tomu, že lidi volí tak, jak volí. Andrej Babiš, komunisti, SPD... jsou jen symptomy nemoci, jejíž příčiny jsou hlubší, a pokud chceme tu situaci řešit a zlepšovat dlouhodobě, tak musíme řešit i ty kořenové problémy.

Proč lidé volí tak, jak volí.

Podle mě je to zase kombinace více faktorů, které jsem si pojmenoval jako „pět NE“ a které podle mne stojí za tím, proč lidi volí typy jako je Babiš nebo Okamura. Těch „pět NE“ jsou: NE-úspěch, NE-důvěra, NE-informovanost, NE-kompetence a NE-jistota.

Můžeš to rozvést...

Neúspěch znamená, že jistá část naší společnosti – možná několik milionů lidí – má pocit, že to, jak se vyvinula naše společnost po roce osmdesát devět, jaké jsou nyní poměry a jaký osobně žijí život, je v podstatě neúspěch. Mají pocit, že systém nějak zásadně selhává a že oni osobně jsou v podstatě poražení z listopadu osmdesát devět ... Přičemž bych to rozdělil na dvě skupiny. V první je ten pocit neúspěchu v podstatě objektivní: lidi, kteří se chytli do dluhových pastí a mají exekuci. To není pouze jejich osobní chyba a selhání. Zároveň je to i selhání systému, který nechal věcem volný průběh, nedokázal lidi ochránit před chytráky, kteří si mastili kapsu na hlouposti a naivitě druhých, což jistě není férové podnikání. Pokud se takto postižený člověk dostane do takové pasti a nemůže se z ní dostat, přestane věřit ve spravedlnost a začne si říkat, k čemu mi je demokracie, když já z ní osobně nic nemám. Takových lidí je strašně moc. Milion lidí je v exekuci a bůhví, kolik dalších lidí je s nimi postižených.

Pak je nějaký subjektivní pocit neúspěchu, který v podstatě znamená, že nezáleží tolik na tom, jak se máme – možná se máme i lépe, než jsme se kdy měli, ale přesto se dotýčný cítí z nějakého důvodu neúspěšně: vše je podvod, tradiční média, politika, Evropská unie ... Tento negativismus, sdílený po sociálních sítích, volí taky proti systému, ačkoli ti lidé se mají v podstatě dobře.

Pak je **Nedůvěra**. Nedůvěra znamená to, že kritická masa lidí ztratila důvěru v politiku jako takovou a v politiky – v podstatě od nich nic nečeká. De facto přistoupili na Babišovu tezi, že tradiční strany selhaly, jsou zkorumpované a tak dále. A zase – z části mají pravdu a z části je to nafouknutá, populistická věc. Důležitý je to, že ztratili důvěru, bez které ovšem demokracie, její instituce, samotný systém nemohou fungovat. Takže volí populisty nebo „antisystémově“.

Třetí je **Neinformovanost**, což je asi jeden z největších problémů či jejich příčin. Nedávno „Nadační fond pro nezávislou žurnalistiku“ udělal mapu konzumentů médií a zjistil naprosto šokující věc: celá třetina Čechů vůbec nesleduje média, nikdy. Další třetina Čechů média sice sleduje, ale jenom ta bulvární, plus sport, počasí, nebo lifestyleový magazín. A jenom jedna třetina, která se v podstatě kryje se vzdělanou střední třídou a s vysokoškoláky, pravidelně sleduje seriózní zpravodajství z několika zdrojů. A to vysvětluje v podstatě všechno. My máme pocit, že se stala nějaká vážná kauza, v podstatě průhledná, každý, kdo má pět pohromadě, si to může dát dohromady a musí se to pak nějak projevit na volebních preferencích.

Problém je, že to je jen třetina ...

Přesně tak. Dodnes spousta Babišových voličů neví, co je „Čapí hnízdo“. Nesetkali se s tím. Typický příklad byl únos Babišova syna, kdy pan premiér protekčně vystoupil v hlavním vysílacím čase na Nově, kde to

jejím divákům bez oponentury naservíroval, jak to všechno bylo. No a pak v AHA nebo v něčem takovém – mimochodem teďka si Babiš koupil v podstatě třetinu všech bulvárních titulů v naší zemi – vyšel palcový titul ex-manželka Babišová: „Brutálně nás zneužili novináři“. Takže třetina lidí má tyto „informace“.

Pak je čtvrtý problém: **Nekompetence**, která v podstatě znamená, že valná část obyvatel České republiky nemá v podstatě osvojené principy k „výkonu občanství“ – k participaci na demokracii: mediální a politickou gramotnost, kritické myšlení, základní přehled o tom, co se děje... a snadno pak podléhají manipulaci.

Poslední NE je **Nejistota**. Ta souvisí s globalizačním trendem, s tím, jak se věci rychle mění, mění se stále rychleji a člověk přestává světu rozumět – svět přestává být takový, jak jej znal. Člověk ztrácí jakoukoliv jistotu a vede ho to k tomu, že chce zatáhnout za ruční brzdu a vrátit se k nějaký jistotě, k nějakému konzervativnímu řešení, zastavit tento úprk a volí někoho, kdo mu nabízí něco, čemu rozumí.

Když si člověk těch „pět NE“ dá dohromady, zjistí, že to je seriózní průšvih – nic z toho se v podstatě nedá řešit lusknutím prstu. Zároveň nemá cenu panikařit, že demokracie končí. Jako spolek intenzivně přemýšlíme nad tím, co můžeme udělat pro to, aby volby přišly dopadly o trochu líp. Na tom řešení se ovšem musí podílet jak občanská veřejnost, tak i politické strany, které nesou svůj díl odpovědnosti – to, proč je Babiš tak silnej, je daný i slabostí jeho protivníků. Nejen jejich roztržitostí, ale stejně tak i absencí srozumitelný, ale věrohodný komunikace, víze, programu.

Kdo je Babišův volič?

Jsou to v podstatě lidi dvojího druhu – ti, kteří ho milujou, ať se děje, co se děje, zblblí masivním marketingem, lidi, za kterými osobně zajel při cestách po republice nebo lidi, které si koupil nějakým darečkem – a v této chvíli ho volí čtyřicet procent důchodců. Pak je druhá půlka lidí, kteří ho volí a přitom si nemyslí, že je nějaký svatoušek – v podstatě i klidně přiznají, že zašmelil padesát míčů, no a co, vždyť to bylo Evropské unii. Důležité je pro ně to, že ti před ním kradli ještě víc, což je sice na pováženou, zda kradli víc, ale minimálně to bylo víc vidět. A taky byli neschopný, zatímco Babiš – přes všechny své mouchy – v nich budí pocit, že je kompetentní. Tedy raději tam mít schopného, silného vůdce, který má své skvrny, než ňoumu, který sice nekrade, ale nestačí na to.

Viz souboj Zeman versus Drahoš.

Ano, tenhle typ uvažování rozhodl o tom, že se prezidentem stal Zeman.

S morálkou nám vlezte na záda.

Ano. V momentu, kdy se tady všichni zdiskreditovali, tak lidi na morálku přestali věřit a argumentovat hodnotami a ideály znamená házení hrachu na zeď, protože tyhle lidi to nezajímá – zajímají je reálný výsledky.

Co s tím.

No, co s tím... Politické strany by se měly hodně snažit, vyjít ze svých vyježděných kolejí a zjistit v terénu, co lidi chtějí. Některý z nich mají podle mne rok na to, aby se probraly a začaly jinak, nebo budou odepsány. Zároveň je možné, že přijde nějaký nový silný politický hráč, což by mohlo být zajímavé. A co se týká občanské společnosti, myslím si, že největší výzva je vzdělávání – jak získávat kvalitní informace a zároveň se bránit informačnímu balastu a zvýšit tak svou občanskou kompetenci.

Bezpochyby, ale to je na leta.

Ano, není žádný krátkodobý řešení dlouhodobého a hlubokého problému. To je podle mě ta pointa. Demonstrace je věc krátkodobá, v případě naléhavosti a nezbytná, ale samotný problém neřeší – je to jen obrana. Pokud chceme tenhle trend nedůvěry a podléhání různým konspiracím zvrátit, tak musíme mít zároveň nějakou vzdělávací strategii, která bude inteligentní a kvalifikovaná. To znamená, že lidi nebudou mít pocit, že jsou manipulováni, že jim někdo něco lije do hlavy, ale že to je důležitá věc, jak se orientovat ve stále složitějším světě. Měli bychom se zamyslet nad tím, jak můžeme část lidí z té druhé třetiny, co čte jenom bulvár, přesunout k seriózním médiím. Měli bychom se zamyslet, jak oslovit mladé lidi. Pouze polovina jich chce jít k volbám a méně než polovina si myslí, že demokracie je nejlepší způsob vládnutí. No coment. Podle mě stačí deset procent občanů k tomu, aby se něco změnilo. Těch deset procent se ale musí naučit organizovat a aktivizovat. V momentu kdy si milion lidí zajistí kvalitní informace a šíří je dál, tak je to obrovská síla. A to by měla být odpovědnost každého občana – začít si předplácet nějaký seriózní médium.

Zároveň jsou důležitý vzdělávací kampaně, které by především studenty a už žáky zkoušely v mediální gramotnosti, v kritickém myšlení. Moc potřebujeme reformu školství, jenže její výsledky se dostaví za pět, deset, dvacet let... My máme ale problém už teď. Většina populace vyrostla za totality a potřebuje nějaký rychlokurz kritického myšlení a mediální gramotnosti, protože svět se změnil a oni nejsou připraveni na svět sociálních sítí, kde se informace, dezinformace a propaganda šíří nekontrolovaně bez toho, aby novináři ověřovali jejich platnost a kde má v podstatě pravdu tvrzení, která má nejméně lajků, protože je nejméně kontroverzní. Učit kritickému myšlení je obrovská výzva. Vychovat občany, kteří se nechají obtížně manipulovat, ví koho a proč volí a rozhodují se na základě kvalitních informací. Nic jiného dlouhodobě nebude fungovat. Demokracii dělají demokrati, lepší demokracii lepší demokrati. A my stále ještě těmi demokrati, po kterých volal Masaryk, nejsme.

Není to ideál a lidí, kteří myslí kriticky, je ve skutečnosti pořád přibližně stejně...

Ano, v dějinách lidstva to bylo podobně, jak tomu je dneska. Jenže dřív lidi byli řízení ne-

bo se rozhodovali na základě informací, které se k nim dostávaly už strukturované, prošlé nějakým kritickým sítím, které prověřila zkušenost, tradice, dějiny, novináři... a sami neměli v podstatě možnost ovlivňovat společnost nějakými neověřenými toky informací, jako se to dnes děje přes sociální sítě. A pokud se lidi nenaučí dávat si pozor na to, co přijímají a co šíří dál, tak jsme na šikmém ploše do civilizačního průšvihů.

Jak jste vznikli, kdo jste, jak vás Milion chvilěk pro demokracii napadl?

Vznikli jsme před rokem, de facto 17. listopadu 2017 v reakci na výsledky voleb, které ukázaly určitou krizovou situaci, a v reakci na smlouvu Andreje Babiše s občany České republiky, kterou rozeslal lidem do schránek před volbami.

Ve smlouvě Babiš sliboval hory doly všem, že to bude on, kdo bude rozvíjet demokracii v naší zemi, zasadí se o nezávislou policii a bla bla bla, což mně přišlo jako nehorázný výsměch a drzost. Tak mě napadlo použít to proti němu a říct dobře – tohle jste nám slíbil, tak to pojďme naplnit. Tedy v podstatě chartistické trik. Od začátku byla ta strategie stejná – totiž že jediný, kdo mu může nastavit mantinel, je veřejné mínění. Občanská společnost, která toho bude dost vědět a vyžadovat dodržování pravidel, čímž ho bude tlačit, aby něco dělal nebo nedělal. Šířili jsme takovou desetibodovou výzvu, která vycházela z Babišovy předvolební „smlouvy“ s občany s tím, že když tvrdí, že je demokrat, ať tedy

pokračování ze str. 5

důvěru společnosti, nebude tak jednoduché do ní zasahovat.

Ale to jsme v kruhu, pokud si tedy právě s důvěrou v justici na Hradě hrajou.

No tak ať si hrajou. Podstatné je, aby justice obstála. Aby neměla žádné slabé místo. Aby neměla žádné jídáše, který se nechá koupit. Třeba příslibem funkce. Aby neměla ani žádné ustrašence.

A věříte, že v justici nejsou jídášové?

Na takovou jistotu je soudcovský sbor příliš početný. Každé stádo může mít svoji černou ovci. Ale jde o atmosféru. Aby samotní soudci byli citliví, když vidí některé své kolegy, kteří vyhledávají politiky, familiérně se s nimi stýkají při všech možných příležitostech, motivace takového chování nejsou ochotni veřejně ani svým kolegům vysvětlit a obhájit. Aby si neříkali: „To se mě netýká, to se týká jen těch papalášů nahoře.“ Každý soudce musí vědět, že každý jeden rozhoduje jménem republiky a složil soudcovský slib, kterému se nesmí za žádných okolností zpronevřit. I kdyby ho o to rozhodnutí žádal třeba papež. Nebo prezident.

Deník N, Leden 2019

udělá tohle a tohle.

Po sto dnech, co jsme tuhle výzvu šířili, se ukázalo, že to nemá cenu – že to nemyslel vážně, byl oprávněně veden jako agent StB, jeho trestní stíhání je dobře odůvodněný, hlasuje jenom s SPD a s komunisty, vládne bez důvěry, tvrdí, že se s námi chce sejít, a pak se vymlouvá... Bylo toho tolik, že jsme si prostě řekli, dobře, je na místě říct, že takový člověk by neměl být premiér, že to není normální s tím, že je třeba, abychom to jako občani drželi v povědomí po celou dobu, co bude premiérem, že si na to nesmíme zvyknout. Takhle to vzniklo a s tou jednoduchou větou „To nechceme“ se pak ztotožnilo strašně moc lidí.

My, to je kdo?

Já jsem od začátku takový ten hlavní mozek, přičemž mi v tom pomáhalo pět kamarádů. Pak se dalších asi pět lidí přidalo.

Spolužáci ze školy?

Na začátku to byli hlavně studenti z Evangelické fakulty, pak jeden kluk z přírodovědy, sociální geograf... V podstatě studenti UK, někdo z Olomouce, někdo z Brna. Pak se přidali i lidi, kteří nejsou studenti, že chtějí taky pomáhat. Dnes máme lidi po celé republice. Jde o to, abychom byli rozumně zorganizovaní, aby to bylo efektivní a vydrželi jsme. To je taky výzva do budoucna.

Takže nekončíte.

V žádném případě, jsme teprve na začátku.

Bezva. Ve středu 16. ledna chystáte akci k Palachovu výročí. Co pro vaši generaci, která minulý režim nezažila, znamená Jan Palach?

Těžká otázka. Tipuju, že většina mé generace ho vůbec neřeší. Řeknu radši, co znamená pro mne. Palach je pro mne symbol. Svým symbolickým činem učinil sám sebe symbolem. Stal se symbolem. Stal se jakýmsi hlasem svědomí, morální oporou a autoritou pro nespočít lidí, kteří museli nějak obstát v blátivé době normalizace. Docela dost lidí, kteří ten čin zažili, mi řekli, že to byla jejich nejsilnější životní zkušenost, která s nimi docela zahýbala. Ten čin byl absolutní. Tajemný. Sebevzdávající. Archaický

Zimní ráno

Čistá a nevinná sněhová peřina zakryla špinu černých střeš, ticho zimy v městských ulicích...

Děkuvzdání
v duších spících i bdících,
chorál odvěký po noci bolestí,
dává důvěru
a duše se přestává chvět...

Jana Flídrová

primitivní, a právě proto tak obrovsky silný. Jeho čin mluví tou nejstarší a nejsilnější řečí. Lidé, kterých se dotknul, často přísahali věrnost Palachově výzvě, kterou byli osloveni. A potom v časech nejhorších i díky tomu obstáli. Vzpomněli na Palacha a nemohli zradit. Nechci to ale moc rozkecávat. Co však ještě vypíchnu, je slovo obět. Myslím si, že demokracie a svoboda stojí na obětech. Na milionu malých obětí – drobných nezištných činů, které kdokoli dělá s ohledem na druhé. A občas i na těch obětech velkých, životních. Demokracie a svoboda zkrátka něco stojí. Palach byl pro svobodu druhých schopný přinést obět absolutní. Zvláštní je, že to udělal tím podivným a racionálně neuchopitelným způsobem. Jeho apel na to, aby lidé nebyli lhotejní a bojovali za to, co má smysl, je však nadčasový. Myslím, že právě to je poselství, které zůstává. Lhotejnosti se totiž skutečně bojím. Jestli na něco zajde naše demokracie, tak to nebude v první řadě na nějaké Babiše, Zemany či Okamury, ale na obyčejnou lidskou (tj. naši) lhotejnost a pasivitu.

Přítomnost 15. 1. 2019

K PŘÍPRAVĚ NA BOHOSLUŽBY O NEDĚLÍCH A SVÁTCÍCH

neděle 10.2.	5. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Iz 6,1-8 Ž 138
8.45 h. Lukavice	1 Kor 15,1-11
10.15 h. Orlice	Lk 5,1-11
sobota 16.2.	18 h. Lukavice
neděle 17.2.	6. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Jer 17,5-8 Ž 1
8.45 h. Mistrovice	1 Kor 15,12-20
10.15 h. Orlice	Lk 6,17-26
sobota 23.2.	18 h. Mistrovice
neděle 24.2.	7. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Sam 2:7-23 Ž 103
8.45 h. Lukavice	1 Kor 15,45-49
10.15 h. Orlice	Lk 6:27-38
sobota 2.3.	18 h. Lukavice
neděle 3.3.	8. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Sir 27:5-8 Ž 92
8.45 h. Mistrovice	1 Kor 15: 54-58
10.15 h. Orlice	Lk 6:39-45
Popeleční středa	6. března
sobota 9.3.	18 h. Mistrovice
neděle 10.3.	1. postní
7.15 h. Letohrad	Dt 26,4-10 Ž 91
8.45 h. Lukavice	Řím 10,8-13
10.15 h. Orlice	Lk 4,1-13

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz • uzávěrka je 20. každého měsíce
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: BarBar Design, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741